

สถาบันส่งเสริมภาคประชาสังคม (สสป.)

ความเป็นธรรมทางภาษี
สำหรับภาคประชาสังคม

หัวข้อนำเสนอ

- ความสำคัญในการศึกษามาตรการทางภาษีสำหรับภาคประชาสังคม
- ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

“

การสร้างความเป็นธรรมทางภาษี จุดหมายปลายทางคือ
การสร้างความมั่นคงทางสังคม

”

ข้อเสนอแนะ เชิงนโยบาย

ระยะสั้น

ผลักดันให้มีการขึ้นทะเบียนภาคประชาสังคมเป็นองค์การสาธารณ
กุศลได้โดยสะดวก เป็นการทำให้ภาคประชาสังคมเข้าสู่ระบบและได้รับ
ประโยชน์ในการยกเว้นภาษีอากร

การผูกจำแนกประเภทของภาคประชาสังคม โดยวิธีการจัดตั้ง

รูปแบบคณะบุคคล

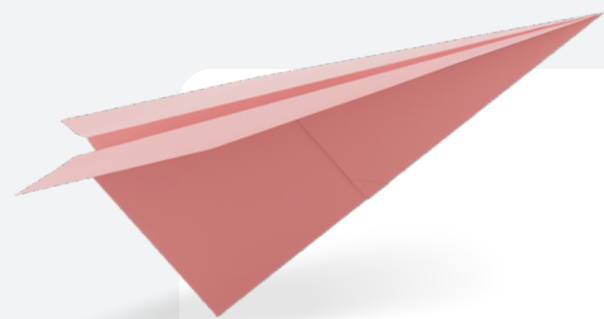
รูปแบบมูลนิธิหรือสมาคม

การได้รับการประกาศเป็น
องค์การสาธารณกุศล

เงื่อนไขการขึ้นทะเบียนการเป็นองค์การสาธารณกุศล

- ต้องเป็นมูลนิธิหรือสมาคมเท่านั้น
- ก่อตั้งขึ้นแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี
- แสดงรายได้ รายจ่ายที่ใช้เพื่อการสาธารณกุศลไม่น้อยกว่า 60%
- ได้รับการประกาศโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

ระยะกลาง

1. แก้ไข ปรับปรุงข้อกำหนดที่ติดขัด เสนอให้มีการแก้ไขเนื้อหาของกฎหมายทั้งคำจำกัดความเกี่ยวกับรายได้ของภาคประชาสังคมในถ้อยคำที่ส่งผลต่อความไม่เป็นธรรมทางภาษีอากร

ประเด็นที่ 1 “การรับทุนสนับสนุน ไม่ใช่ การรับจ้างทำของ ”

- การทำงานของภาคประชาสังคมมิใช่ "ในเชิงพาณิชย์" รายได้ไม่ได้ก่อให้เกิดความมั่งคั่ง
- การได้รับเงินอุดหนุนจากภาครัฐในส่วนของค่าดำเนินการ ค่าใช้จ่ายควรถูกคำนวณแยกออกต่างหากก่อนจะมีการคำนวณค่าภาษีอากร
- เงินอุดหนุนจากภาครัฐ คือ การนำไปใช้การจัดทำบริการสาธารณะ โดยภาคประชาสังคมดำเนินการแทน

ประเด็นที่ 2 การจำกัดการตีความสัญญาเรื่อง “จ้างทำของ”

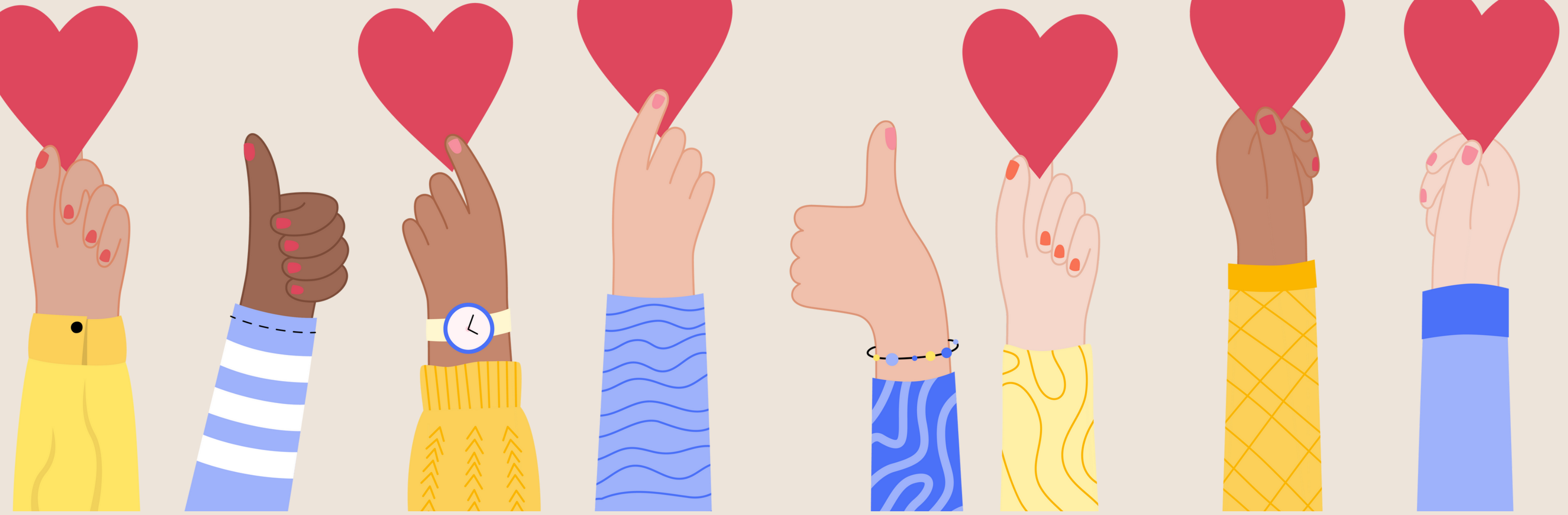
- ปัจจุบันสัญญาจ้างทำของยังตีความประเภทเงินได้หลายประเภท
- พิจารณาจากบริบทของการทำงาน การตีความของการจ้างทำของควรเป็นเงินได้ประเภทที่สามารถได้รับประโยชน์จากการบรรเทาภาระทางภาษีที่เป็นธรรม

สัญญาจ้างทำของภาคประชาสังคมในรูปแบบคณะบุคคล

ประเภทเงินได้	หักค่าใช้จ่ายแบบเหมา	หักค่าใช้จ่ายตามจริง	ภาษีหัก ณ ที่จ่าย
มาตรา 40 (2)	ร้อยละ 50 แต่ไม่เกิน 100,000 บาท	ไม่ได้	ในอัตราก้าวหน้า
มาตรา 40 (7)	ร้อยละ 60	ตามจำเป็นและสมควร โดยการแสดงพยาน หลักฐานพิสูจน์	ร้อยละ 3
มาตรา 40 (8)	ร้อยละ 60	ตามจำเป็นและสมควร โดยการแสดงพยาน หลักฐานพิสูจน์	ร้อยละ 3

สัญญาจ้างทำของมูลนิธิหรือสมาคม

ประเภทเงินได้	การเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล	ภาษีหัก ณ ที่จ่าย
มาตรา 40 (2)	ร้อยละ 10	ร้อยละ 10
มาตรา 40 (7)	ร้อยละ 10	ร้อยละ 10
มาตรา 40 (8)	ร้อยละ 2	ร้อยละ 2
	ทั้งรอบระยะเวลาบัญชี	การรับเงินรายครั้ง

2. การกำหนดมาตรการหรือกลไกทางเลือกกรณีการ สนับสนุนสำหรับผู้บริจาค

3. การยกเว้นภาษีโดยมีข้อเสนอเทียบเคียงกับมาตรการทางภาษีของวิสาหกิจเพื่อสังคม

- ได้รับสิทธิประโยชน์ด้านภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร วิสาหกิจเพื่อสังคมประเภทไม่ประสงค์แบ่งปันกำไรแก่ผู้ถือหุ้น จะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล
- ผู้บริจาคเงินหรือทรัพย์สิน หรือลงทุนในวิสาหกิจเพื่อสังคมสามารถนำไปหักเป็นรายจ่ายของกิจการได้

ระยะยาว

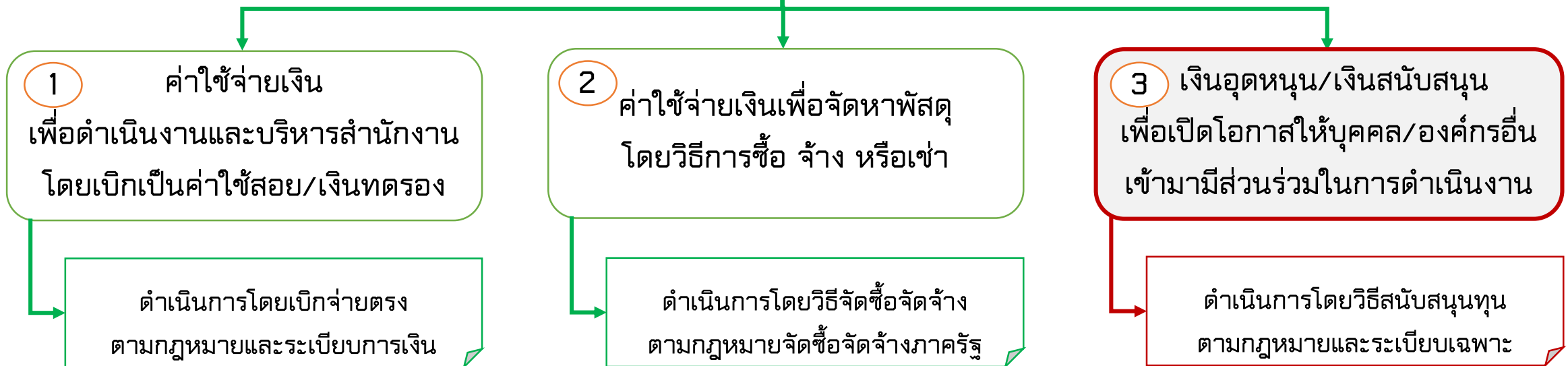
เสนอให้มีการออกกฎหมายเฉพาะ
สำหรับภาคประชาสังคม โดยอาศัย
ความร่วมมือจากทุกภาคส่วนการรักษ
คุณภาพของภาคประชาสังคมในฐานะ
หุ้นส่วนของรัฐในการแก้ไขปัญห
สาธารณะ"

ปัญหาภาษีอากร
กับการดำเนินโครงการภายใต้การสนับสนุนทุนจากหน่วยงานภาครัฐ

หมายเหตุ :

วิธีการสนับสนุนทุน (รูปแบบที่ 3) ถือเป็นกลไกสำคัญที่ภาครัฐได้เปิดโอกาสและสร้างการมีส่วนร่วมจาก “ภาคประชาสังคม” ในการจัดทำบริการสาธารณะ หรือการร่วมทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์เพื่อส่วนร่วม

รายละเอียดเงินอุดหนุน/เงินสนับสนุนโครงการ

เงินอุดหนุน/เงินสนับสนุนโครงการ

3 เงินสนับสนุน/เงินอุดหนุน เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคล/องค์กรอื่น เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ดำเนินการโดยวิธีสนับสนุนทุน ตามกฎหมายและระเบียบเฉพาะ

1. ค่าดำเนินโครงการ

- ค่าตอบแทนบุคคลอื่นที่ไม่ใช่บุคลากรของโครงการ
- ค่าจ้างทำของ ค่าเช่า หรือค่าจัดหาสินค้า/บริการต่างๆ
- ค่าใช้จ่ายอื่นๆ

2. ค่าบริหารโครงการ

- ค่าตอบแทนบุคลากรโครงการ
- ค่าบริหารจัดการสำนักงาน

: ประกอบด้วย ค่าเช่าสำนักงาน ค่าสาธารณูปโภค ค่าวัสดุสำนักงาน/วัสดุสิ้นเปลือง ค่าตรวจสอบบัญชี

ค่าธรรมเนียมสถาบัน (Overhead) และภาษีมูลค่าเพิ่ม

3. ครุภัณฑ์

1. บุคคลธรรมดา

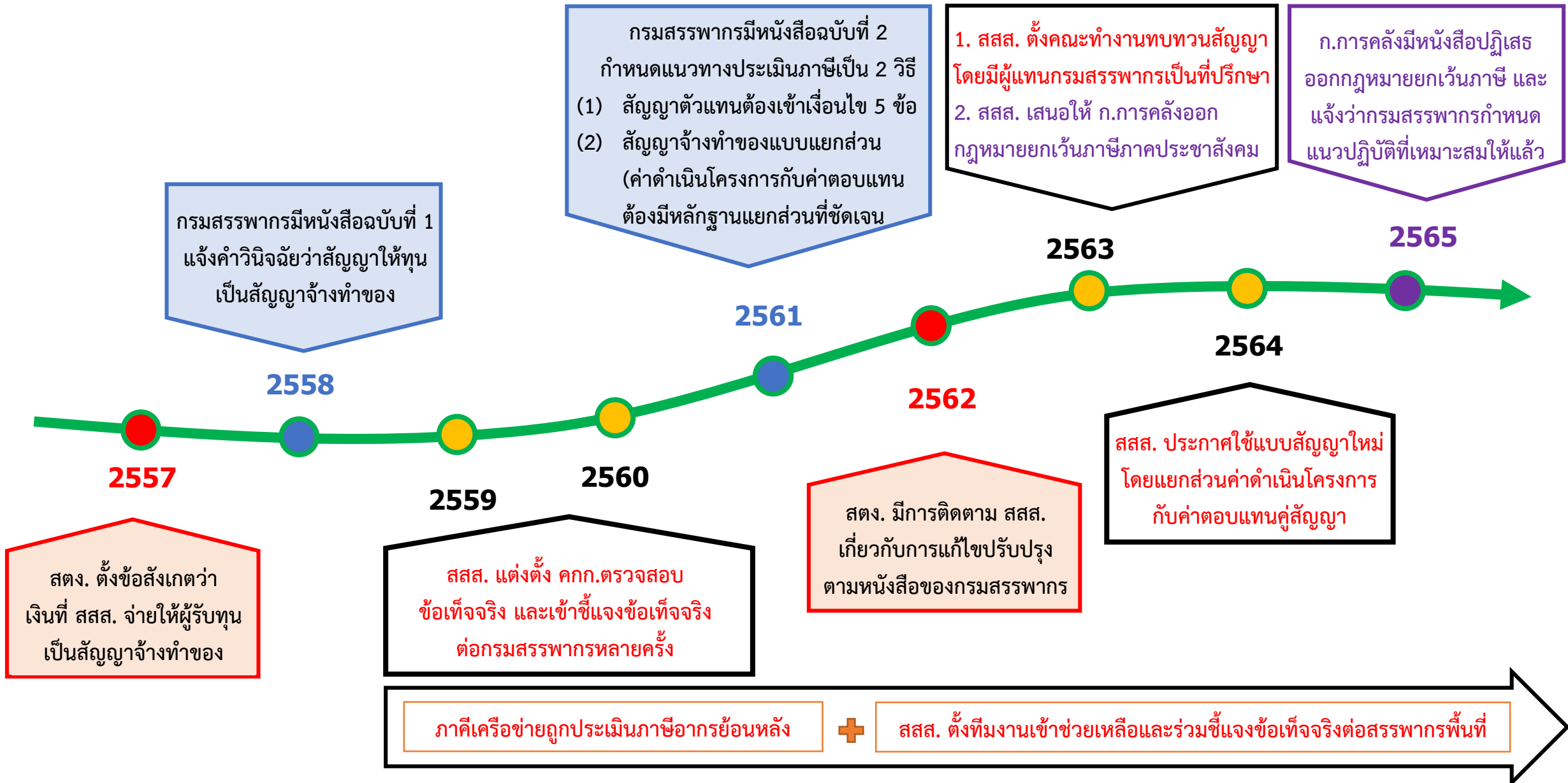
2. คณะบุคคลหรือ
ห้างหุ้นส่วนที่ไม่ใช่นิติบุคคล

3. ส่วนราชการหรือ
หน่วยงานของรัฐ

4. บริษัทหรือ
ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล

5. มูลนิธิหรือสมาคม

สถานการณ์ปัญหาเมื่อสัญญาสนับสนุนทุนถูกตีความว่าเป็น “สัญญาจ้างทำของ”

เงินอุดหนุน/สนับสนุนโครงการ

1. ค่าดำเนินการโครงการ

- ค่าตอบแทนบุคคลอื่นที่ไม่ใช่บุคลากรของโครงการ
- ค่าจ้างทำของ ค่าเช่า หรือค่าจัดหาสินค้า/บริการต่างๆ
- ค่าใช้จ่ายอื่นๆ

2. ค่าบริหารโครงการ

- **ค่าตอบแทนบุคลากรโครงการ**
- ค่าบริหารจัดการสำนักงาน
: ประกอบด้วย ค่าเช่าสำนักงาน ค่าสาธารณูปโภค ค่าวัสดุสำนักงาน/วัสดุสิ้นเปลือง ค่าตรวจสอบบัญชี **ค่าธรรมเนียมสถาบัน (Overhead)** และค่าภาษีมูลค่าเพิ่ม

3. ครุภัณฑ์

กฎหมายภาษีอากร

1. ต้องเสียอากรแสตมป์

อัตรา 1 บาท/ทุก 1,000 บาท ของค่าจ้างตามสัญญา

2. ต้องถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย (ถือเป็นเงินได้พึงประเมิน)

อัตราร้อยละ 1 ของค่าจ้างตามสัญญา

3. ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม (เมื่อมีรายได้เกิน 1.8 ลบ.)

อัตราร้อยละ 7 ของค่าจ้างคู่สัญญา

หมายเหตุ : เมื่อถูกตีความว่าเป็นสัญญาจ้างทำของ ภาคประชาสังคมที่รับทุนจึงต้อง “เสียภาษีจากเงินสนับสนุนทั้งจำนวน” ไม่ใช่เฉพาะค่าตอบแทนที่ได้รับ

ภาระทางภาษีอากรที่ต่างกันของผู้รับทุนแต่ละประเภท

ประเภทผู้รับทุน

1. บุคคลธรรมดา

2. คณะบุคคลหรือห้างหุ้นส่วนที่ไม่ใช่นิติบุคคล

3. บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล

4. มูลนิธิหรือสมาคม (ไม่รวมที่มีประกาศยกเว้นภาษี)

แนวทางการเสียภาษีอากร

$$\text{เงินได้} - \begin{matrix} \text{ค่าลดหย่อน} \\ + \\ \text{ค่าใช้จ่าย} \end{matrix} = \text{เงินได้สุทธิ (เสียภาษี)}$$

$$\text{รายได้} - \text{รายจ่าย} = \text{กำไรสุทธิ (เสียภาษี)}$$

รายได้ก่อนหักรายจ่ายใดๆ (เสียภาษี)

1. การปรับปรุงแบบสัญญาใหม่เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ภาคประชาสังคม

แบบสัญญาใหม่ของ สสส.

1. เงินสนับสนุนโครงการ
(ใช้จ่ายในนาม สสส.)

2. ค่าตอบแทนคู่สัญญา

กฎหมายภาษีอากร

1. ต้องเสียอากรแสตมป์
อัตรา 1 บาท/ทุก 1,000 บาท ของค่าจ้างตามสัญญา

2. ต้องถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย (เป็นเงินได้พึงประเมิน)
อัตราร้อยละ 1 ของค่าจ้างตามสัญญา

3. ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม (เมื่อมีรายได้เกิน 1.8 ลบ.)
อัตราร้อยละ 7 ของค่าจ้างคู่สัญญา

2. การเสนอให้ ก.การคลัง พิจารณาออกกฎหมายยกเว้นภาษีให้ภาคประชาสังคม

ที่ สสส.ผ.๑/๑๐๘๖/๒๕๖๓

๓ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอให้ยกเว้นภาษีให้แก่ภาคประชาสังคมสำหรับการรับเงินสนับสนุนจากกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพและหน่วยงานอื่นของรัฐ

เรียน ปลัดกระทรวงการคลัง

อ้างถึง ประมวลรัษฎากร และพระราชกฤษฎีกาที่เกี่ยวข้อง

สิ่งที่ส่งมาด้วย (๑) คำสั่งกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ที่ ๖/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาทบทวนแบบสัญญาสนับสนุนการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพและแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

(๒) พระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔

(๓) ข้อบังคับกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินเพื่อการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๒

(๔) ระเบียบกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ว่าด้วยสัญญาเพื่อการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๒

(๕) ระเบียบกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และอัตราค่าใช้จ่ายสำหรับโครงการ พ.ศ. ๒๕๖๒

(๖) ระเบียบกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบโครงการ พ.ศ. ๒๕๖๓

(๗) หนังสือกรมสรรพากร ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๗๒๐๗/๕๗๗ ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๘

(๘) หนังสือกรมสรรพากร ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๗๑๐/๖๖๑๑ ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑

ด้วยคณะกรรมการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ในการประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒ มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาทบทวนแบบสัญญาสนับสนุนการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพและแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง และคณะกรรมการดังกล่าวได้ศึกษาทบทวนแบบสัญญาสนับสนุนการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพ ข้อกฎหมาย และแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นสมควรให้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพเสนอให้กระทรวงการคลังออกพระราชกฤษฎีกายกเว้นภาษีให้แก่องค์กรภาคประชาสังคม ไม่ว่าจะเป็นมูลนิธิ สมาคม หรือบุคคลธรรมดา คณะบุคคล หรือนิติบุคคลอื่น ซึ่งดำเนินงานสาธารณะประโยชน์โดยมิได้มุ่งแสวงหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน สำหรับการรับเงินสนับสนุนจากกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพและหน่วยงานอื่นของรัฐ

สสส. มีหนังสือถึงกระทรวงการคลัง ขอให้พิจารณายกเว้นภาษีให้แก่ภาคประชาสังคม (รวมถึงมูลนิธิ/สมาคม) โดยมีหลักการสำคัญคือ “ขอให้ยกเว้นภาษีให้แก่ภาคประชาสังคมสำหรับรายรับที่ได้รับเป็นเงินอุดหนุนหรือเงินสนับสนุน สสส. และหน่วยงานอื่นของรัฐเพื่อดำเนินงานสาธารณะประโยชน์ อันมิใช่การจัดซื้อจัดจ้างตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ”

สรุปสาระสำคัญตามหนังสือแจ้งผลพิจารณาของกระทรวงการคลัง

1. ปฏิเสธการออกกฎหมายยกเว้นภาษีตามข้อเสนอของ สสส. โดยระบุเหตุผลว่า “การรับเงินสนับสนุนจาก สสส. เป็นการรับจ้างทำของปกติ การยกเว้นภาษีตามข้อเสนอของ สสส. อาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม จึงไม่สอดคล้องกับกฎหมายวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 ที่ให้การยกเว้นหรือลดภาษีอากรจะต้องคำนึงถึงความเป็นธรรม ความเสมอภาค และการไม่เลือกปฏิบัติ”

2. ยืนยันให้ชี้แจงแนวปฏิบัติทางภาษีของกรมสรรพากร โดยระบุเหตุผลว่า “กรมสรรพากรได้วางแนวทางปฏิบัติทางภาษีที่เป็นกลางและเป็นธรรมแก่ผู้รับเงินสนับสนุนหรือผู้ดำเนินงานของ สสส. แล้ว ซึ่งประกอบด้วย

- (1) แนวทางปฏิบัติของภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย
- (2) แนวทางปฏิบัติของอากรแสตมป์
- (3) แนวทางปฏิบัติของภาษีเงินได้และประเมินสัญญาตัวแทน
- (4) การยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มตามมาตรา 81 (1) (ฎ) (จ) และ (ข) แห่งประมวลรัษฎากร”

ข้อยกเว้น เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่มตามมาตรา 81 แห่งประมวลรัษฎากร

ผู้รับเงินสนับสนุนหรือผู้ดำเนินการที่รับเงินสนับสนุน “**จะได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม**” ตามเงื่อนไขต่อไปนี้

- (1) **การให้บริการวิจัยหรือการให้บริการทางวิชาการ**ในสาขาและลักษณะการประกอบกิจการที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด โดยอนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง (มาตรา 81 (1) (ฎ))
  - ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร ฉบับที่ 12 และฉบับที่ 238 กำหนดสาขา “วิทยาศาสตร์” และ “สังคมศาสตร์” และกำหนดยกเว้นให้แก่บุคคลธรรมดา คณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล รวมถึงมูลนิธิด้วย
- (2) การจัดแข่งขัน**กีฬาสมัครเล่น** (มาตรา 81 (1) (จ))
- (3) การให้บริการเพื่อประโยชน์แก่การศาสนาหรือ**สาธารณกุศลภายในประเทศและไม่นำผลกำไรไปใช้จ่ายในทางอื่น** (มาตรา 81 (1) (ธ))

หมายเหตุ : สสส. ได้มีหนังสือสอบถามแนวทางปฏิบัติเพิ่มเติมเพื่อความชัดเจนแล้ว (ปัจจุบันยังไม่ได้รับหนังสือคำตอบ)

สรุป

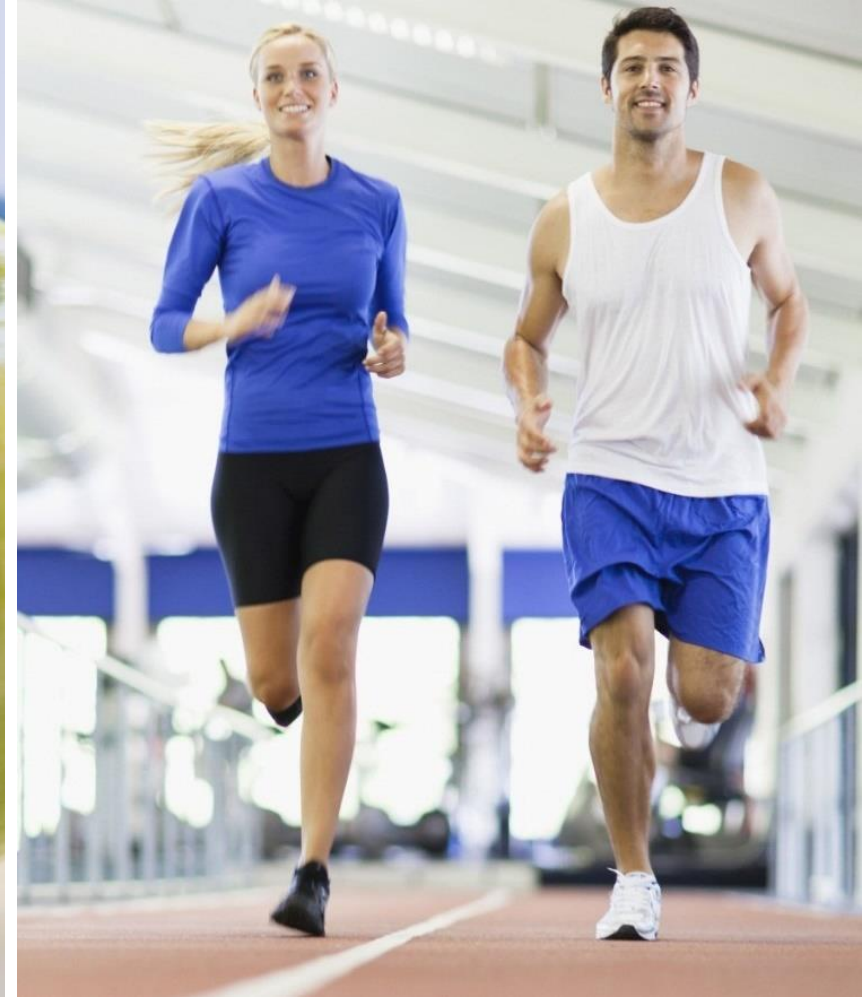
1. การปรับปรุงแบบสัญญา
โดยแยกส่วนระหว่างงบดำเนินการกับ
ค่าตอบแทนคู่สัญญา

2. การถือปฏิบัติตามแนวทาง
ที่กรมสรรพากรกำหนด

3. การเสนอกระทรวงการคลัง
ออกกฎหมายยกเว้นภาษีอากร

ช่วยแก้ไขเฉพาะภาระภาษีอากร
ให้แก่ภาคประชาสังคมที่รับทุนจาก
สสส. เท่านั้น

ช่วยแก้ไขปัญหาภาษีอากร
ให้แก่ภาคประชาสังคมในระยะยาว

ขอบคุณครับ

กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ